

Ми мусимо стати на цій твердій, непохитній, щиро українській основі, що наш народ має вже досить тої російської революції, а що ще прийдеться пролити багато найкращої його крові, то хай ця кров ллється не на продовжування російської революції, не на дальше руйнування і творення якогось страшеного катаклізму, хаосу на наших зелених нивах, плодючих полях та цвітучих селах, тільки для одної, для кожного Українця найсвятішої цілі: для будування української держави.

Мусимо стати на шлях будування, а не руйнування. Руйнуймо тільки наших споконвічних ворогів, Москалів і Поляків, як що вони шкодять нашій справі в нашій власній хаті, але не вільно нам руйнувати дальше нашу власну хату тільки для гарних очий російської революції, бо це був-би злочин на українським народі і власна загибель.

І ще одно і мабуть найважніше. Хай уступлять усі упередження і непорозуміння, які евентуально існують між Наддніпрянцями і Галичанами, хай вони взаємно цінять і люблять свої прикмети і щиро по братерськи пращають собі евентуальні промахи. Хай Галичане наслідують незвичайно цінні прикмети, які мають Наддніпрянці, а саме: їх геройську відвагу витревалість ідейну, надлюдську терпеливість, жилавість, їх оптимізм; а Наддніпрянці хай переймуть від своїх галицьких братів їх систематичність у праці, їх практичний змісл, а передовсім їх вищий талант організувати і дисциплінувати українську армію. Тоді

„Прокинеться воля.

Козак заспіва:“

„В своїй хаті своя сила

І правда і воля.“

Остап Грицай.

Ляхо-Татари.

Український молодче!

Розкрий найглибші глибини душі твоєї і серцем усім і думою твоєю до слів вісти моєї припади, — але як-же тобі її, як її вістити?

Яким голосом, якими словами казати тобі про те, що нині вороги творять на матірній землі батьків твоїх?

Оце бо вороги, страшні ненаситністю і жадливістю своєю вороги, впали на землю твою, український молодче, напали на престольний Галич твого короля Данила і нищать огнем і пожежами її простори і лютою смертю убивають братів і сестер твоїх.

Про Східню Галичину говорю оце до тебе, молодий сину України, щоб сказати тобі про те, що на її просторах нині чинять Вони, — ці твої століттями запеклі вороги, ці вороги твого життя, твоєї долі, твого щастя, ці найбільш непримирені, найбільш люті вороги твоєї свободи, твоєї народньої волі, яким на страшне імя — Ляхи.

Світ їх зове Поляками, — але ти, український молодче, ти оцього імення їм не давай. А ні Ляхами не зови їх, — а називай їх тепер і на будуче, проти рідних твоїх і проти чужих, протягом життя твого і при смерті твоїй, — одним тільки іменем називай їх, — іменем:

Ляхо-Татари.

І як що чужинці стануть до тебе говорити про польський народ і про Поляків, про те, що вони сусіди тобі і жили з тобою, то ти скажи, що не знаєш їх, що не знаєш Поляків, а знаєш тільки тих, що їм на імя: —

Ляхо-Татари.

А як що ті чужинці стануть дивуватися тобі і казатимуть, що темною стала душа твоя, та що зір її потопає у померках давніх давніх століть і не в силі відрізнити лютих варварів з перед тисячі літ від цих, що нині тобі сусідами, то ти, український молодче, скажи тим чужинцям, що ясний є зір душі твоєї, як ніколи, і що бачить він свогодні точно цих Татар, що тому тисяча літ різали жінок і дітей в Десятинній церкві, — але саме тому, нині, точно як ще ніколи, — бачить цих, що їх зове іменем:

Ляхо-Татари.

Те відкажи і об'яви чужинцям, український молодче, і скажи і звісти, голоси і розповідай їм про люті жорстокости і тривоги, вбивства і грабежі, про Смерть і Руїну, що їх на землі батьків твоїх ці Ляхо-Татари творять.

Оце бо вони — скажу тобі перш за все — як і ті погани, ті азійські варвари з перед тисячі літ не жахаються підносити рук на посвячені голови священників твоїх — і вони, ці польські Ляхо-Татари, убивають їх із лютого гніву зза того, що священники твої, український молодче, зовуть себе Українцями і є провідниками народу свого.

Убивають їх.

Українських священників убивають нині в Галичині Ляхо-Татари. Убивають їх цим же оружжам, мордуючи як онтих двох в лісі біля села Комарівці, та цього священника в Стрию, та онтого в Лапшині, або убивають їх довгою мукою, замикаючи їх сотками по душливих казармах та тюрмах, як у Львові або в Раві, Домбю або Берестю, — або проганяючи їх сотками в чужії ім далечі на заслання, як монахів з Жовкви та Крехова та других 800 твоїх священників. А в престольному українському Перемишлі поставили одного перед свій суд, а коли він став говорити до них бесідою народу свого, вони, ці Ляхо-Татари, били його за те в лице і били його так, що цього українського священника цілого скривавили.

Слухай і знай і не забудь того ніколи, український молодче. Убивали і мучили священників твоїх ненаситні українською кровією Ляхо-Татари, грабили чесні церкви твої і святотацтво чинили в них, коні свої тутки вводячи як в Пукаловичах та Домажирі, та висмівали прадідні святі молитви народу твого, знущаючись при тім над

священником, як ось над тим сімдесятьлітнім стариком з Потилича, та над онтим молодцем з Угнова.

Бо немає для цих Поляків, для цих кровожадних Ляхо-Татарів, ніщо божого, ніщо святого, ніщо людским обожанням освяченого.

Заправду — люта непримирена є ненависть Ляхо-Татарів до твого священства, український молодче, і вони проливають нині його кров і жаждуть його загину, бо від віків це твоє українське духовенство жило своїм життям, иншим від того, що його вели і ведуть жреці Ляхо-Татарів. Дружиною для дружини жие від віків твій священник, батьком для дітей, люблячою і любленою головою для своєї родини, для своєї сім'ї. Не аскет він тому, тайн і величі живого життя не відаючий, не відчужений від народу і братів своїх самотник, мертві книги тільки та мрії душі своєї поглиблюючий, не бездушний невольник присяги своєї, невблаганому Панові на небесах зложеної, а невблаганим заступником того Пана в Римі стереженої, — ні, це не твій священник, український молодче. Не сліпий це, не зрабщений слуга Риму, цього царсько-папського Риму, що во ім'я Господа нашого Христа після Неронів та Діоклетіянів друге гонення християн творив, для святих ісповідників вольного людського Духа костирі по цілій Європі розпалювати велів, нелюдськими судами своєї Інквізиції божу достойність Церкви на землі на віки вічні осоромив. Ні — його — слуга український священник, хоч тому кілька століть їй веліло йому ляхкотатарське коварство із Папою союзу шукати. Дружиною він остався дружині своїй, і батьком дітям і братом братам своїм, — яко живого, плідючого життя Господній апостол.

Ти чуєш, ти розумієш мене, український молодче?

Священників твоїх убивають тобі ці польські Ляхо-Татари, бо вони з глибин того духа, що ним їх надихує і годує від соток літ римський аскет та Інквізитор, в якого Ляхо-Татари звикли виховуватися, — ненавидять в твоєму священстві народолюбство його і зі священством твоїм і нарід твій знищити бажали-б, щоб опустіла земля українська і отворила свої притвори для римських аскетів та інквізиторів, для ляхотатарських ханів та їх катів.

О — їх кати йдуть з ними й за ними всіми їх шляхами, всіми шляхами — всіми дорогами нещасної галицької землі, а що вони там вчинять та чого допустяться, — те все тільки одним іменем велить їх на тепер і на віки ознаменувати, — тим страшним іменем:

Ляхо-Татари.

Слухай і знай і не забудь того ніколи, молодий сину важко страждущої України.

Оце вони в Черчу село довкруги оружно обступили, тов'ями своїми замкнули та, з усіх сторін підпаливши, на нарід, що втікав, стріляли, а втікаючі діти, невинні немічні діти — в огонь кидали. Діти українські тут Ляхо-Татари в огонь кидали, а в Нагуєвичях їх в одну громаду зігнали, в дзвінницю замкнули, тай під їх ніжками соломі запалили — допитом питаючи, де зброя? Ах — ти лицарю Гайдамаччини, Гонто Сердешний! Яким-же великодушним батьком ти

був тоді в тій хвилі, коли ти власною рукою губив католицьких дітей своїх, — який староримський героїзм був тоді у вчинку твоєму! Вважалося тоді, батьку сизий, що ти заздальгидь губиш двох смертельних ворогів свого народу, таких двох вихованків римокатолицьких Іннокентіїв та Торквемад, констанцьких пурпур та преподобних Домініканів, — цих лютих собак римського Пана, — почував ти, лицарю Богом незабутий, що нащадки цих твоїх ляцьких синів моглиб колись знайтися в Черчу і моглиб й собі кидати невинних дітей в огонь, — або запалювати під діточими ногами солому — осьтак, як в Нагуєвичах. Страшно тобі було, замучений, подумати, що з дітей твоїх могли-б стати колись два Ляхо-Татари, яким не страх буде убивати священників та палити — живцем людські діти — і ти поубивав їх.

Але хто вигубить тих нинішних, тих Ляхо-Татарів? Хто спинить їх грабежі і їх вбивства, — їх злочини та їх нечувані жорстокости там — на просторах нашої Матері, землі Галицької?

У Волі Кобилянській на подобу злочину в Черчу село підпалили та тринадцять чоловіка на смерть вбили. В Єзуполі близь Галича шіснадцять українських хліборобів застрілили, у Водниках близь Бібрки штиками Яськові Боднарові обоє очей вибрали, тай ще його до нага ограбили. А де далі — то що крок, то убийство, або громадне вбивання, або мученича страшна смерть, як ось мука Андрія Біласа в Трускавці, коло Дробовича, якому розрізали п'яти, опісля катуючи били в живі рані, а на кінець вбили туди гострі цвяхи. Гострі цвяхи вбили йому в окровавлені п'яти — щож ви на те, ви азійські Татари з 11-го віку? Невжеж не сором вам зза того, що ваші ляцькі правнуки з ХХ. віку так чудово перевищили вас у вашій жорстокости проти безпомічних жертв, знаючи завдати їм мук, про які і вам не снилося? Але це бачте вищість їх новітньої культури, вищість їх Богом избранного римокатолицького духа, справленого заздальгидь на праву путь життя Іннокентіями та Торквемадами, констанцькими пурпурами та преподобними Домініками, — і тому вони це нарид про себе, варвари, яких не рівняти з ніким, погани, яким подібних не знає мабуть найтемніший закуток Орієнту, — тому-же то вони ці страшні, оці:

Ляхо-Татари.

А в Берестю Литовським полонені ними українські жовніри та громадяне замкнені як звірі в клітках-казармах, яким двісті кроків вздовж, а стопятьдесять вширш, — тай тримають їх тут вкупі здорових, і недужих і смертельних хорих, і божевільних, і конаючих трупів. І все те міститься у цій клітці у цій казармі, зза чого здоровий лежить тут на трупі, а конаючий на здоровім, а божевільний шаліє близь усіх. А в тому Берестю голод між полоненими такий, що держані тут Ляхо-Татарами Українці обіли все листя, всю траву близь своєї казарми, — а такий голод, і таке божевілля зза муки, і така суміж здорових із недужими і конаючими є скрізь по казармах, таборах та тюрмах, де Ляхо-Татари держать полонених

собою Українців, що проти них боронять святого стягу Вольної України.

А насильства над цими сотками та тисячами самотних, про яких тільки згадує вість?

Ось ці дівчата Анна Макун та Анна Цигів, що їх Ляхо-Татари в Раві Руській знасилували? Ця українська дідичка Криськова, що її проваджено обнажену між ляхотатарських жовнірів, а яка з тривоги перед насильством кинулася з першого поверха вниз та скалічила себе важко? Цих вісім хліборобів, що їх в Поручині, на панщині ясновельможної Ванди Білінської, на глум та на кровавий сміх примушено стати за худобу та тягнути плуги, та цих чотирі жінок, що їх тут-ж запряжено до борони та ними як скотиною обертано? А хто їх счислить цих усіх українських жовнірів та офіцірів, що їх сотками так скрито вбивчо Ляхо-Татари побивали як полковника Ляєрта, або четара Чушака, або Кремешка, і ті, що одною дорогою лишили з ними цей світ? А хто в силі розказати про всі грози у цих казармах, де вагітні жінки суміж з дітьми та зі смертельно недужими на тиф та дезінтерію очікують злогів, а у які ніяка людська поміч не прийде, бо висланцям чужонародніх місій кажуть Ляхо-Татари, що у цих казармах — самі большевики? Трохи не 130.000 українського населення карається так у тому східньо галицькому аді, сотвореному йому Ляхо-Татарами!

Слухай і знай, і не забудь того ніколи, український молодче!

Не забудь, не знай опрощення так як ці, що за часів габсбургських царів забули про ляхо-татарські товпи Єремійв Вішневецьких, та Потоцьких, та Каліновських, і забули про Жовті Води і Межигорського Спаса, і забули, що вони кість з крови козацького лицарства і та, хоч Українці гляділи ласкавого усміху в польських панів, які кервавицею українського хлібороба годували свої химерні діти. Ні, український молодче, ти не знай того позолоченого панським усміхом рабства, яке гне спину і клянється і продається скрізь во ім'я брехливої згоди і брехливого гнилого опрощення, — ти не забудь ніколи сјева тих білих стін панських палаців в Галичині, які так ясніли кривавим потом чорних українських чол і рук, — не забудь цих пишних панів-вельможів, які по цим білим палацам кували страшні кайдани твоєї вічної неволі, — і не забудь того змієвого усміху, яким ляцький ясновельможний так довго обдурював твоїх забудьковатих представників, — щасливий їх згідливістю.

Ляхо-Татарами нехай тобі буде цей народ в віки.

Ні друга, ні дружини нехай тобі між ними на будуче не буде, — ні спільного шляху, ні спільної радості, ні спільної мови. Про священиків памятай, що вони їх тоді убивали, про діти, жінки і дівчата, що вони їх тоді палили, насилували і убивали, — про ці тисячі там, що товпилися божеволіючими з голоду, недуги і розпуки рядами у ляцьких казармах і тюрмах, — очи свої на небеса піднеси і Судьбу на свідка призови і скажи за себе і за своїх дітей:

— Прокляті будьте народом моїм у віки.